

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

De voorzitters van de besturen van de veiligheidsregio's

Minister van Justitie en Veiligheid
Directie Veiligheidsregio's en Crisisbeheersing

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Contactpersoon
Nino Manzoli
Beleidscoördinator

T 06 512 112 13
n.c.manzoli@minvenj.nl

Datum 13 februari 2019
Onderwerp Gezag bij crises en rampen

Ons kenmerk
2482911

Bijlagen
1

Bij beantwoording de datum en ons kenmerk vermelden. Wilt u slechts één zaak in uw brief behandelen.

Geachte voorzitters,

Graag informeer ik u middels deze brief hoe artikel 39 van de Wet veiligheidsregio's (Wvr) moet worden geïnterpreteerd mede in relatie tot openbare orde incidenten. Dat artikel gaat over het gezag en bevoegdheden van de voorzitter veiligheidsregio in geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis of bij ernstige vrees voor het ontstaan daarvan (zie bijlage). Vragen die mij hierover bereiken, zijn: "Wie bepaalt of artikel 39 Wvr in een bepaalde situatie van toepassing is?" en "Is artikel 39 Wvr ook van toepassing op (dreigende) crisissituaties, waarbij primair de openbare orde in het geding is?". Aangezien dit voor u allen van belang kan zijn, zend ik u deze brief.

Bij de totstandkoming van de Wvr is de vraag bij wie het eindoordeel over toepassing van artikel 39 Wvr ligt, al aan de orde geweest.¹ Aangegeven is dat die verantwoordelijkheid bij de voorzitter van de veiligheidsregio ligt. Hij/zij heeft immers de bevoegdheid een regionaal beleidsteam bijeen te roepen.

Om te bepalen of sprake is van een (dreigende) ramp of crisis, bieden de in de Wvr opgenomen definities van ramp, crisis en crisisbeheersing (bijgevoegd) de voorzitter veiligheidsregio houvast. De Wvr, inclusief artikel 39, richt zich op (dreigende) klassieke én moderne rampen en crises. Bijvoorbeeld (de ernstige dreiging van) terrorisme, een grootschalige, langdurende uitval van elektriciteit of ICT, maatschappelijke onrust en grootschalige rellen vallen onder die definitie. Een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis is een gebeurtenis of situatie die meer dan één gemeente treft en/of gevolgen heeft voor meer dan één gemeente en daarom maatregelen vraagt die zich niet tot het grondgebied van één gemeente beperken.²

Aangezien artikel 39 Wvr ingrijpt in de reguliere toedeling van bevoegdheden, dient de voorzitter veiligheidsregio rekening te houden met de beginselen van proportionaliteit en subsidiariteit. Met andere woorden, is het toepassen van artikel 39 Wvr in een bepaalde situatie proportioneel en zijn er minder ingrijpende alternatieven die tot het gewenste effect leiden? Evenzeer geldt dat, als de

¹ Tweede Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 31 117, nr. 9, pagina 19

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2008–2009, 31 117, nr. 9, pagina 18

situatie daartoe aanleiding geeft, de voorzitters veiligheidsregio's niet moeten schromen toepassing te geven aan artikel 39 Wvr.

**Minister van Justitie en
Veiligheid**
Directie Veiligheidsregio's en
Crisisbeheersing

In het algemeen laat eenhoofdige gezagsuitoefening onverlet dat de gezagsdrager binnen de beschikbare tijd dient te overleggen met alle betrokken functionarissen, maar het ontslaat hem/haar van de verplichting om per se met hen tot overeenstemming te komen.³ Met betrekking tot artikel 39 Wvr betekent dit dat - tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet - de voorzitter van de veiligheidsregio geen besluiten neemt, dan nadat deze het regionaal beleidsteam daarover heeft geraadpleegd.

Datum
13 februari 2019

Ons kenmerk
2482911

In geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, neemt de voorzitter veiligheidsregio ten behoeve van de rampenbestrijding en crisisbeheersing alle in artikel 39 Wvr genoemde bevoegdheden over van de burgemeester(s).

In de Wvr is geen verdere nadere uitwerking van een (ernstige dreiging) van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis opgenomen. Een ramp of crisis kan zich in zoveel gedaanten voordoen dat het niet mogelijk is om het aan de hand van omschrijvingen of criteria te duiden. Het gevaar van het in wettelijke omschrijvingen of wettelijke criteria vangen van een ramp of crisis is bovendien dat in omstandigheden waarin slagvaardig handelen geboden is, kostbare tijd verloren gaat met het beantwoorden van de vraag in welke categorie de ramp of crisis valt. Daar komt nog bij dat voor het beoordelen ook relevant is wat de dreiging op een bepaald moment is. De noodzakelijke snelheid van handelen brengt met zich mee dat aan degene aan wie een bepaalde bevoegdheid is toevertrouwd, moet worden overgelaten of de omstandigheden noodzaken tot het gebruik van die bevoegdheid. Dat geldt voor alle bestuurlijke niveaus.⁴

Voor de toepasselijkheid van artikel 39 Wvr moet sprake zijn van een (dreigende) ramp of crisis als bedoeld in de Wvr. Als sprake is van een (dreigend) openbare orde incident van meer dan plaatselijke betekenis dat onder de definitie van (dreigende) ramp of crisis valt, dan is artikel 39 Wvr van toepassing. Zoals eerder aangegeven, bepaalt de voorzitter veiligheidsregio dit uiteindelijk en bieden de definities houvast.

De Minister van Justitie en Veiligheid,

Ferd Grapperhaus

³ Tweede Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 31 117, nr. 6, p. 24

⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 2006–2007, 31 117, nr. 6, p. 66

Artikel 39

1 In geval van een ramp of crisis van meer dan plaatselijke betekenis, of van ernstige vrees voor het ontstaan daarvan, is de voorzitter van de veiligheidsregio ten behoeve van de rampenbestrijding en crisisbeheersing in de betrokken gemeenten bij uitsluiting bevoegd toepassing te geven aan:

- a.** de artikelen 4 tot en met 7 van deze wet;
- b.** de artikelen 172 tot en met 177 van de Gemeentewet, met uitzondering van artikel 176, derde tot en met zesde lid;
- c.** de artikelen 11, 14, eerste lid, 56, eerste en vierde lid, en 62 van de Politiewet 2012;
- d.** de artikelen 5 tot en met 9 van de Wet openbare manifestaties.

2. De voorzitter van de veiligheidsregio roept een regionaal beleidsteam bijeen, dat bestaat uit de burgemeesters van de gemeenten die betrokken zijn of dreigen te worden bij de ramp of crisis, alsmede uit de hoofdofficier van justitie, bedoeld in artikel 12, eerste lid. De voorzitter van elk direct betrokken waterschap wordt uitgenodigd deel uit te maken van het beleidsteam.

3. De voorzitter van de veiligheidsregio wijst een regionaal operationeel leider aan, die is belast met de leiding van een regionaal operationeel team, dat bestaat uit leidinggevenden van de betrokken diensten. De regionaal operationeel leider neemt deel aan de vergaderingen van het regionaal beleidsteam. De voorzitter van de veiligheidsregio nodigt voorts de functionarissen wier aanwezigheid in verband met de omstandigheden van belang is, uit deel te nemen aan de vergaderingen.

4. Tenzij de vereiste spoed zich daartegen verzet, neemt de voorzitter van de veiligheidsregio geen besluiten met toepassing van de in het eerste lid genoemde artikelen dan nadat hij het regionaal beleidsteam daarover heeft geraadpleegd. Een burgemeester kan in het regionaal beleidsteam schriftelijk bezwaar doen aantekenen, indien hij van mening is dat een voorgenomen besluit het belang van zijn gemeente onevenredig schaadt.

5. De voorzitter van de veiligheidsregio geeft de regionaal operationeel leider de bevelen die hij nodig acht in verband met de uitvoering van de door hem genomen besluiten.

6. Zodra de omstandigheden het toelaten, ontbindt de voorzitter het regionaal beleidsteam.

Definitie ramp: een ongeval of een andere gebeurtenis waarbij het leven en de gezondheid van veel personen, het milieu of grote materiële belangen in ernstige mate zijn geschaad of worden bedreigd en waarbij een gecoördineerde inzet van diensten of organisaties van verschillende disciplines is vereist om de dreiging weg te nemen of de schadelijke gevolgen te beperken.

Definitie crisis: een situatie waarin een vitaal belang van de samenleving is aangetast of dreigt te worden aangetast.

Definitie crisisbeheersing: het geheel van maatregelen en voorzieningen, met inbegrip van de voorbereiding daarop, dat het gemeentebestuur of het bestuur van een veiligheidsregio treft ter handhaving van de openbare orde, indien van toepassing in samenhang met de maatregelen en voorzieningen die op basis van een bij of krachtens enige andere wet toegekende bevoegdheid ter zake van een crisis worden getroffen.

**Minister van Justitie en
Veiligheid**

Directie Veiligheidsregio's en
Crisisbeheersing

Datum

13 februari 2019

Ons kenmerk

2482911